

jího ustanovení § 303 tr. zák.: kdežto podle první věty tohoto § je jím určité církevní zařízení, v souzeném případě kněžská instituce bez ohledu na určitou osobu, jest ve druhé větě chráněna za určitých v zákoně vyloučených okolností určitá osoba k této instituci příslušející. Obě ustanovení jsou tudíž v předmětu ochrany do té míry rozdílná, že je nelze ve spolek srovnávati ani z nich navzájem nic dovozovati.

Čís. 4558.

Odvážným obchodem po rozumu § 486 čís. 1 tr. zák. není jen obchod diferenční, nýbrž každý obchod, při němž jest počítati s větší pravděpodobností s možností ztráty, než u jiných obchodů, a k jehož podniknutí je proto potřebí kapitálu, jímž může býti uhrazena případná ztráta z takového obchodu.

Nakolik sem spadá koupě většího množství obilí mlynářem na ploštinové burse.

(Rozh. ze dne 6. prosince 1932, Zm I 170/31.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Písku ze dne 29. ledna 1931, pokud jím byl obžalovaný podle § 259 čís. 3 tr. ř. zproštěn z obžaloby pro přečin úpadku z nedbalosti podle § 486 čís. 1 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a věc vrátil nalézacímu soudu, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a o ní rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost, dovolávajíc se důvodů zmatečnosti čís. 5, 9 a) § 281 tr. ř., napadá rozsudek nalézacího soudu jen, pokud jím byl obžalovaný zproštěn podle § 259 čís. tr. ř. z obžaloby pro přečin úpadku z nedbalosti podle § 486 čís. 1 tr. zák., spáchaný prý tím, že jako dlužník několika věřitelů uzavřel odvážný obchod, který nenáležel k řádnému vedení jeho obchodu a který byl s jeho majetkovými poměry v napadném rozporu. Stížnost jest s hlediska obou uplatňovaných důvodů zmatečnosti oprávněná. Nalézací soud opřel napadený zprošťující výrok o úvahu, že objednávka, o kterou jde, byla podle údajů Dr. Ž-a dobrou spekulací a úměrná rozsahu mlýna obžalovaného, dále o údaj Ladislava L-y, že mlýny daleko menší než mlýn obžalovaného objednaly si někdy i více obilí, než obžalovaný, jehož objednávku považoval za úměrnou, a posléze o úvahu, že objednávka ta nebyla obchodem diferenčním, nýbrž fixním, tudíž že nebyla obchodem odvážným. Nehledíc k tomu, že jsou nerozhodné pro věc subjektivní názory osob, neznajících konkrétní poměry u obžalovaného ani poměry v jiných mlýnech, vytýká zmateční stížnost právem, — jak z celého jejího obsahu vysvítá, s hlediska hmotněprávního zmatku čís. 9 a) § 281 tr. ř. — rozsudku právní mylnost, pokud vyslovil, že obchod, který obžalovaný uzavřel s L-ou, nebyl obchodem odvážným, poněvadž nebyl obchodem diferenčním. Vyloučením pojmu diferenčního obchodu nebyla však věc

právně bezvadně vyřízena, neboť s hlediska § 486 čís. 1 tr. zák. jest podle judikatury nejvyššího soudu (sb. čís. 2023, 2924, 3082) odvážným obchodem každý obchod, — tedy nejen diferenční, — při němž jest počítati s větší pravděpodobností s možností ztráty než u jiných obchodů a k jehož podniknutí je proto potřebí kapitálu, jímž může býti uhrazena případná ztráta z takového obchodu. Není proto vyloučeno, že smlouva obžalovaného s L-ou ze dne 3. července 1928 na dodávku 18 vagonů obilí za pevnou cenu 205 Kč za jeden metrický cent, kterážto dodávka měla se státi v době od listopadu 1928 do dubna 1929 vždy měsíčně po 300 q obilí, mohla po případě býti obchodem odvážným, i když to nebyl obchod diferenční. Vždyť se sám vyrovnací správce vyjádřil o tom, že uzavěrka byla dobrou spekulací, která se však obrátila v opak a, třebaže obžalovaný podnikl obchod s nadějí na zisk, musil si stejně uvědomiti i možnost značné ztráty, jež je tu pravděpodobnější, než u jiných obchodů. Jest známou skutečností v obchodních kruzích, tedy zajisté i obžalovanému, s nímž se L. na plodinové burse seznámil, že se při dnešní povaze bursovních obchodů s plodinami neřídí vzestup a pokles cen obilí jen všeobecnými hospodářskými zákony, nýbrž že bývá cena zhusta odvislá od spekulativního zasahování finančních skupin bursovních, spojeného s pečlivě organisovanou pomocí zpravodajskou, kapitálovou, bursovní, žurnalistickou a pod. Rozhodnutí o tom, zda obžalovaný uzavřel obchod odvážný, či nikoliv, záleží proto jen na tom, za jakých okolností onen obchod uzavřel, jež si nalézací soud, omeziv se jen na zjištění, že diferenční obchod není obchodem odvážným, nezjistil, po případě je nezhodnotil.

Stížnost právem vytýká s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 5 § 281 tr. ř., že nalézací soud neuvážil závažné skutečnosti, vyšlé na jevo při hlavním přelíčení, které by snad mohly poukazovati na odvážný obchod obžalovaného vzhledem k jeho majetkovým poměrům a ke skutečné jeho živnosti. V dopise ze dne 7. února 1929 obžalovaný sám píše, že nemá obchod s obilím, nýbrž mlýn; majetkové poměry, jakož i vůbec celkové hospodářské poměry podniku obžalovaného rovněž neměly býti pomínuty při posouzení, zda u obžalovaného jde o obchod odvážný, či nikoliv. Vždyť třebaže nelze brániti mlynáři a vůbec obchodníku, by si včas nezajistil a neopatřil zásoby k řádnému provozování podniku potřebné, nelze přehlížeti, že obžalovaný sám vylíčil stav mlýna způsobem, který vzbuzuje pochybnost o možnosti a vážnosti jeho úmyslu zpracovati skutečně veškeré toto obilí, ano šlo o mlýn zařízený jen na vodní turbínu, třebaže snad o mlecí kapacitě 12 vagonů obilí měsíčně, v němž však nebylo lze po dlouhou dobu roční pracovati, v létě pro sucho, v zimě pro mrazy. Okolnosti ty musely býti obžalovanému známy a musil s nimi též počítati v době uzavření obchodu s L-ou. Vzhledem k vlastnímu udání obžalovaného, že se po smrti své matky dne 15. června 1927 ocitl v dosti tísnivé situaci finanční a že L-ovi sám oznámil, že má mnoho zboží na skladě, bude se nalézacímu soudu vyjádřiti, jak na to též částečně již poukazuje stížnost vývody k uplatňovanému zmatku čís. 5 § 281 tr. ř., zda obchod ten nebyl též v nápadném rozporu s majetkovými poměry obžalovaného v době uzavření a zda obchod takového rozsahu vůbec náležel k řádnému vedení závodu obžalovaného. Naléza-

címu soudu bude se zabývat i s tím, zda obžalovaný měl kapitál potřebný k úhradě případné ztráty z takového obchodu nebo zda si jej mohl opatřit, po případě bylo by též zjistiti, zda platební nezpůsobilost obžalovaného jest též v příčinné souvislosti se ztrátami, z obchodu toho mu vzniklými. Tím vším se nalézací soud nezabýval, vycházej z právně mylného hlediska, že schází tu skutková složka »odvážného obchodu«, an obchod, o který jde, není obchodem diferenčním. Důvodné zmateční stížnosti bylo proto vyhověno a rozsudek v napadené části byl zrušen.

Čís. 4559.

Výpočet děl požívajících ochrany zákona původcovského je v zákoně čís. 197/1895 (§ 4) i v zákoně čís. 218/1926 (§ 4 odst. 2) uveden jen příkladmo; je zůstaveno praxi, by pod pojem děl literárních nebo uměleckých zahrnula i jiné výtvoři než tam vypočtené.

Literárním dílem ve smyslu zákona původcovského je i vojenská mapa zeměpisného ústavu v Praze (v měřítku 1:200.000); třebaže byla zhotovena na základě generální mapy rakouské, byl jí tím, že byla opatřena českým názvoslovím, vtisknut ráz originálu; vydání turistické mapky (ve formě pohlednic) podle ní je zásahem trestným podle § 51 zák. čís. 197/1895; v subjektivním směru stačí k »vědomosti« o zásahu dolus eventualis.

Propadnutí rozmnoženin a nápodobenin jakož i učinění neupotřebitelnými zařízení výhradně určených k rozmnožování nebo napodobování (§ 56 odst. 1 zák. čís. 197/1895; § 52 odst. 1 zák. čís. 218/1926) sledují též účel preventivní: by bylo zamezeno po případě stíženo další opakování bezprávného činu; nemají však povahu trestu (vedlejšího) nebo pokuty; nelze je proto od sebe oddělit ani při rozhodování otázky, má-li býti výkon těchto preventivních opatření podmíněně odložen.

Oprávnění soukromého obžalobce po rozumu § 58 zák. čís. 197/1895 uveřejnění na útraty obžalovaného rozsudek je v podstatě zadostiučiněním, nikoli vedlejší trestem nebo zabezpečovacím opatřením; proto soud není povinen vysloviti, zda se podmíněně odsouzení vztahuje též na ono oprávnění; postačí ustanovení § 5 odst. 1 zák. čís. 562/1919.

(Rozh. ze dne 7. prosince 1932, Zm II 161/31.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu trestního v Brně ze dne 31. prosince 1930, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 51 zákona o právu původském ze dne 26. prosince 1895, čís. 197 ř. zák., vyhověl však v zasedání neveřejném odvolání soukromého obžalobce z toho, že napadeným rozsudkem nebylo vyřčeno, zda se odkládá výkon výroku o propadnutí všech bezprávně pořízených výtisků kopie mapy československého generálního štábu, určených k odbytu, nechť jsou u kohokoliv, a obroušení litografických kamenů určených výhradně k protiprávnímu rozmnožování těchto kopií, a věc